

Kommunstyrelsen

Regeringskansliet/Fi2024/01521]

Remiss av SOU 2024:50 Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Övergripande synpunkter

Ljungby kommun ställer sig bakom flertalet av förslagen från utjämningskommittén. Det är en välskriven utredning med många bra ändringsförslag. Det är positivt att kommittén har utrett inkomstutjämnningssystemet och att det framkommer att det inte har några tillväxthämmande effekter. För kostnadsutjämnningssystemet har det gjorts en god genomgång av samtliga delmodeller som har uppdaterats med aktuella data och med bättre förklaringsgrad än nuvarande system. Detsamma gäller LSS-utjämnningssystemet som förbättras genom att ta bort personalkostnadsindex. Detta gör att utjämnningen inte kan påverkas av den enskilda kommunen vilket är mycket positivt.

Ljungby kommun ställer sig bakom förslagen att ta fram tydliga kriterier för när statsbidragen ska vara generella och när de ska vara riktade. För att minska administrationen och underlätta planeringen är det mycket positivt att flytta sjuutton statsbidrag från riktade till generella.

Synpunkter med förändringsförslag

Strukturellt löneläge

Genomgående har utredningen haft en vetenskaplig ansats där man har föreslagit förändringar som har gjort att förklaringsgraden för varje enskild modell i kostnadsutjämnningen har förbättrats. Ett undantag från detta är att man har valt att ha kvar en modifierad form av merkostnadskomponent för strukturellt löneläge (delmodellerna förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg). Nuvarande strukturellt löneläge räknas fram genom en förväntad lönenivå baserad på andelen av de förvärvsarbetande i kommunen som inte arbetar i kommun eller region, priset för bostadsrätter i länet samt taxeringsvärdet för småhus i kommunen. Utredningen konstaterar att det inte finns något statistiskt samband med nettokostnaden per invånare utan snarare att det samvarierar med minskade kostnader. Utvärderingen har antytt att en ökning av ersättningen för strukturellt löneläge i genomsnitt är förknippad med en minskning av nettokostnad för verksamheten. Trots detta väljer man att öka omfördelningen i komponenten för strukturellt löneläge.

Antagandet är förenklat att i en kommun med höga bostadskostnader så kommer löneläget att vara högre än i kommuner med låga bostadskostnader. Det skulle dock kunna vara så att en attraktiv kommun, med höga bostadskostnader, får fler sökande till sina tjänster och kan därmed hålla ner lönenivån genom hög konkurrens om tjänsterna. Omvänt kanske en mindre attraktiv kommun får färre sökande till sina tjänster och måste erbjuda högre löner för att kunna tillsätta tjänsterna. Det är troligtvis också vanligt att när det inte är alltför långt mellan kommunerna att många väljer att bosätta sig i attraktiva kommuner och pendlar till mindre attraktiva kommuner.

Ljungby kommun anser att merkostnadskomponenten för strukturellt löneläge bör tas bort från kostnadsutjämnningen, alternativt att den viktas ned.

Strukturbidrag

Strukturbidraget består av kompensation för delmodeller som tagits bort från kostnadsutjämnningen och kompensation för större bidragsminskningar till följd av tidigare förändringar i utjämningsystemet. 45 kommuner får strukturbidrag som kompensation för borttagandet av delmodellen för svagt befolkningsunderlag.

Utredaren föreslår att den del av kompensationen som avser större bidragsminskningar till följd av tidigare förändringar i utjämningsystemet minskas med högst 500 kr per invånare. Det mest logiska hade varit att ta bort strukturbidraget helt och inte ha någon beloppsbegränsning. Borttagandet bör lämpligtvis fasas ut under några års tid.

Införandebidrag

Införandebidrag ges till kommuner som får stor negativ förändring genom förslagen från utjämningskommittén. Det är fyra olika införandebidrag varav ett är fast införandebidrag för kommuner som förlorar mer än 1 500 kronor per invånare. Ljungby kommun anser inte att det är motiverat med ett fast införandebidrag utan alla införandebidrag bör fasas ut. Förslaget från utjämningskommittén innebär att ett fåtal kommuner bibehåller intäkter från tidigare utjämningsystem, vilket inte kan vara rimligt.

Magnus Gunnarsson
Kommunstyrelsens ordförande

Jennie Vidal
Kommundirektör